

Ekonomi

haber@yeniBirlikgazetesi.com

YeniBirlik

28 TEMMUZ 2017 CUMA

DOLAR
3,5347
% -0,07

EURO
4,1265
% -0,60

ALTIN
143,04
% -0,23

BORSA
108,392
% 1,11

PETROL ● 51.48

BENZİN ● 5.07

MOTORİN ● 4.43

Hazine yönetimi, bütçe açığı ve dışlama etkisi

Hazine, yılın ilk beş ayında toplamda net 46,5 milyar lira borçlandı. 2016'nın ilk yarısında yüzde 87 olan iç borç çevirme oranı bu yılın ilk 6 ayında yüzde 114'ü aştı. Küresel kriz etkisiyle 2009'da kanunda yapılan geçici bir değişiklikle Bakanlar Kurulu'na borçlanma limitini 5 kat artırabilmesi yetkisi verildi; Hazine 60,9 milyar lira borçlanmıştı. Bütçemizeki Danışmanlık Kurucusu Halkın Bütüncüğü, "Temmuz ayında da iç borç yenileme oranı yüksek gerçekleşeceğinden borçlanmanın limiti aşmış olması çok muhtemeldir" dedi. Hükümetin referandum öncesi artan teşviklerinin etkisiyle geçen yılın ilk yarısında 1,1 milyar TL fazla veren bütçe, bu yılın ilk 6 ayında 25,2 milyar lira açık verdi. Artan bütçe açığının etkisiyle yılın ilk yarısında rekor borçlanmaya giden Hazine'nin borçlanmaya devam edebilmesinin önündeki yasal engelini kaldırılması için çalışmalar yürüttüğü belirtildi. Konuya yakan bir kaynağın Bloomberg'e verdiği bilgiye göre 4749 Sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun'da yapılacak değişiklik ile Hazine'nin borçlanma limitinin artırılması değerlendiriliyor. Eski Hazine Müsteşarı

Mahfi Eğilmez'in hesaplamasına göre 2017 için net borçlanma limiti 47,5 milyar lira düzeyinde. Bu miktarın hükümet kararıyla yaklaşık yüzde 10 artırılması mümkün. Bu oranın aşan borçlanma için kanunda değişiklik gerekiyor. "Cumhuriyet Gazetesi, 26 Temmuz 2017, Çarşamba... (İmla hataları Cumhuriyet'tir indir.)"

Prof. Dr. Dündar Murat Demiröz

Yukarıdaki habere ilgili olarak üç teknik detay vardır açıklanması gerekir: Hazine Finansmanı, İç Borç Çevirme Oranı ve Dışlama Etkisi.

Birincisi Hazine'nin asli görevini tanımlamaktadır. Bir hükümetin bir yıllık harcamaları (memur maaşları, sosyal harcamalar, zorunlu kamu hizmeti artışı, kamu yatırımları ve borç ödemeleri) hükümetin her sene başında Meclis'e sunduğu ve Meclis'in de onayladığı Bütçe Yasası'nda önceden belirlenir. Bütçe Yasası'nı hazırlamak bütün bakanlık ve kamu kurumlarının talep ve ihtiyaçlarını da gözetmek şartıyla Meclise Bakanlık'tır. Bu harcamaların ödemesi ise birinci olarak vergiler yolu ile sağlanır. Ancak, sene başında, Bütçe Yasası'nda belirlenen vergi gelirleri tahmini gelirlerdir. Çünkü toplam vergi gelirleri bir sene boyunca vatandaşların yapacağı harcamalara bağlıdır ve bunun kağıda da her türlü alışverişten alınan KDV ve ÖTV gibi tüketim vergileridir. Bunların çekimine Dolaylı Vergiler adı

verilir ve vergi gelirlerinin ekonomik konjonktürden etkilenen kısmını oluşturur. Eğer işler beklendiği gibi gitmez ve örneğin ekonomide bir durğunluk veya yavaş gelişme konjonktürü baş gösterirse, vergi gelirleri de Bütçe Yasası'nda belirtilen miktar altında gerçekleşir. İşte, Hazine'nin görevi burada ortaya çıkar: Tahmini vergi gelirlerinde beklenmeyen bu düşüşe bağlı olarak gelir açığını finanse etmek. Hazine Müsteşarlığı, bu finansmanı aşağıdaki gibi gerçekleştirir:

HAZINE FİNANSMANI = İÇ BORÇLANMA + DİŞ BORÇLANMA

İç Borçlanma, Hazine'nin çıkaracağı tahvil ve bono gibi borç senetlerini bankalara ve diğer aracı kurumlara satarak iç piyasadan nakit borçlanmadır. Dış borçlanma ise, yine aynı yöntemle, dış piyasadan yabancı para cinsi borçlanmadır. Diğer finansman kalemleri içinde faiz dışı fazla, özelleştirme gelirleri, işsizlik Sigortası Fonu'ndan yapılan aktarımlar, TMSF'den sağlanan gelirler, devrili ve garantili borç geri dönüşleri, kasa ve banka değişimi ve kur farkı kalemleri yer almaktadır.

İkinci detay Hazine'nin İç Borç Çevirme Oranı'dır. İç borç çevirme oranı Hazine Müsteşarlığı tarafından şöyle hesaplanmaktadır:

İÇ BORÇ ÇEVİRME ORANI = İÇ BORÇLANMA / İÇ BORÇ ÖDEMELERİ

Hazine'nin İç Borçlanması yasal olarak bütün açığın belli bir oranı kadarla

sınırlanmıştır. Gerekli görülürse, Bakanlar Kurulu bu borçlanma limitini %10 kadar artırabilir. Eğer borçlanma ihtiyacı daha yüksekse, o takdirde ilgili yasanın değişmesi gerekecektir. İç borç çevirme oranı Hazine'nin ilgili dönemde gerçekleştirmek zorunda olduğu iç borçlanmanın geçmişten gelen borçların anapara ve faiz ödemelerine oranını gösterir. Eğer bu oran artıyorsa, hükümetin Bütçe Açığının arttığı anlamına gelmektedir. Bunun doğal sonucu olarak da, eğer bu oran yükseliyorsa, özel kesimin piyasadan dışlanması (dışlama etkisi), oran düşüyorsa özel kesime piyasadan yararlanma imkanının artması (tersine dışlama etkisi) söz konusu oluyor demektir.

Üçüncü detay Dışlama Etkisidir ki, Makro İktisat Disiplininde çokça kullanılan bir kavramdır. Herkesin anlayabileceği bir şekilde ifade edersek Dışlama Etkisi, Bütçe Açığında artış nedeniyle özel yatırımlarda azalma anlamına gelir. Mekanizma şöyle işler: Hazine iç borçlanmayı ulusal finans sisteminden karşılar. Burs, aynı zamanda, özel yatırım ve tüketimin de finansman kaynağını oluşturur. Eğer iç borçlanma artarsa, o takdirde, ulusal finans sisteminden hazineye aktarılan fon miktarı

artar ve doğal olarak özel yatırımlara ayrılan fon miktarı da azalır. Bu da özel yatırımlara uygulanan kredi faizi oranının yükselmesine ve de, neticede, özel sektör yatırımlarının düşmesine yol açar. İşte kamu harcamaları veya bütçe açığının artışı nedeniyle yatırımların azalmasına yol açan bu etki Dışlama Etkisi olarak tanımlanır.

Haberde verilen değerlere göre, bütçe açığı rekor bir artış içindedir. Bu kaçınılmaz olarak özel sektörün ya yatırımlarının kısmına ya da özel sektör yatırımlarının dışlanmasına ile finans edilemesine neden olacaktır. Yani ya (zaten düşük olan) orta ve uzun dönem bütçeye hızmız daha da düşecek ya da (zaten çok yüksek olan) dış borçlanma daha da artacaktır. Kırk katır mı, kırk satr mı?

Yükarda bahsettiğim durum ciddi bir sıkıntıyı işaret etmektedir. İkiz Açık. Gelismekte olan ülkelerin hızlı büyüme hızını bütçeye zorunluluğu içinde karşılaştıkları bir olan ikiz açık, birbirini besleyen Bütçe Açığı ve Cari Açık anlamına gelir.

Türkiye de dahil olmak üzere son elli yılda orta gelir grubu ülkelerde yaşanan krizlerin çoğunluğu İkiz Açık kaynaklıdır. Pazartesi bu konuyu ele alacağız.

RÜZGAR YEKA İHALESİNE 8 uluslararası konsorsiyumdan teklif

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının bin megawattlık Rüzgar Enerjisi Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı ihalesine 8 konsorsiyum teklif verdi. İhaleye teklif veren konsorsiyumlar arasında 4 Alman şirketinin yanı sıra, Amerikalı, Çinli ve Danimarkalı önemli şirketler de yer aldı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının rüzgar enerjisinde bin megawatt kapasite kurulumunu sağlayacak Rüzgar Enerjisi Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı (YEKA) ihalesine, 4 Alman şirket yanı sıra Amerika, Çin, Danimarka merkezli ve rüzgar türbini üretiminde dünyada ilk 10'da yer alan şirketlerin bulunduğu 8 konsorsiyum teklif verdi.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının edinilmiş bilgiye göre, Rüzgar YEKA ihalesi için tekliflerin alınma süresi, bugün saat 12.00 itibarıyla sona erdi.

Türkiye'nin 5 ayrı bölgesinde toplamda bin megawattlık rüzgar enerjisi kapasitesi kurulumu için yapılacak ihaleye, 4 Alman şirketi Türk ortaklarıyla konsorsiyum olarak teklif verdi.

Ayrıca, dünyada ilk 10'da yer alan Amerika, Çin ve Danimarka merkezli rüzgar türbini üreticisi şirketler de Türk ortaklarıyla ihaleye girmek üzere tekliflerini sundu.

İhaleye, teklif veren konsorsiyumlar

şu şekildedir:
■ Vestas (Danimarka) - Enerjisa
■ General Electric (GE - Amerika) - Fina Enerji
■ Goldwind (Çin) - Akfen Holding - Beycelik
■ Siemens (Almanya) - Türkerler - Kalyon
■ Enercon (Almanya) - Polat Enerji - Limak Enerji
■ Nordex (Almanya) - İklim Elektrik Yatırım - MKS Marmara - Zorlu Enerji
■ MingYang (Çin) - İlk İnşaat
■ Senvion Rüzgar Enerjisi Çözümleri (Almanya) - İC İctas Enerji

İhalenin, ağustos ayı içinde gerçekleştirilmesi planlanıyor. Rüzgar YEKA projesi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak'ın daha önce "Türkiye'yi yenilenebilir enerji teknolojilerinin üretim üssü haline getireceği" açıklamasının ikinci ayağı olarak tanımlanıyor.

DÜNYANIN İLK 10'UNUN 8'İ GELDİ

Vestas rüzgar türbini üretiminde

dünyada ilk sırada, GE ikinci, Çin menşeli Goldwind üçüncü sırada yer alıyor.

Alman firmalarından Siemens ise dünyanın en büyük dördüncü rüzgar türbini üreticisi konumunda bulunuyor. Enercon ve Nordex ise beş ve altıncı sırada yer alıyor.

Çin'in diğer bir şirketi MingYang da dünyanın en büyük sekizinci, ülkesinin en büyük özel sektör rüzgar türbini üretim şirketi konumunda bulunuyor.

Alman Senvion ise dünyanın en büyük onuncu rüzgar türbini üretim şirketi olarak sırada.

Bu şirketlerin pazar payı, küresel rüzgar enerjisi pazarının yüzde 90'ını temsil ediyor.

AR-GE VE YERLİ ÜRETİM ŞARTI

Kilovatsaat başı tavan fiyatın 7 dolar/centten başlayacağı ve açık eksiltme usulüyle yapılacak ihaleyi kazanan

konsorsiyum, yüzde 65 yıllık oranını tutturmak kaydıyla 100 milyon doların üzerinde yatırım maliyeti olan bir rüzgar türbini fabrikası kuracak.

Fabrikada her biri en az 2,3 megawatt gücünde olmak üzere, 300 ila 450 yerli rüzgar türbini üretilecek.

Konsorsiyum, kanat, jeneratör tasarımı, malzeme teknolojileri ve üretim teknikleri, yazılım ve yenilikçi dışı kutusu alanlarından en az üçünde toplam 5 alanda 10 yıl boyunca Ar-Ge çalışması yapacak.

Söz konusu Ar-Ge çalışmaları için her yıl 5 milyon dolarlık bütçe ayrılmakla, yüzde 80 yerli mühendislerden oluşan 50 teknik personel ile Ar-Ge faaliyetleri yürütülecek.

Fabrikanın kuruluş süresi, sözleşme imzalaması tarihinden itibaren 21 ay olarak belirlenirken, projenin lisans süresi 30 yıl olacak.

Kazanan konsorsiyum, Kayseri - Niğde, Sivas, Edirne-Kırklareli-Tekirdağ, Ankara-Çankırı-Kırıkkale, Bilecik-Kütahya, Eskişehir olarak belirlenen 5 ayrı bölgede bin megawattlık kapasiteyi devreye verecek.

Rüzgar YEKA ihalesini kazanan, 1 milyar doların üzerinde rüzgar tesisi yatırımını yapacak. Bu projeye kurulacak santrallerin işletmeye girmesiyle her yıl asgari 3 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi üretilerek ve yaklaşık 1,1 milyon evin yıllık elektrik ihtiyacı rüzgardan karşılanacak.

Aynı zamanda, kurulacak rüzgar tesisleri sayesinde yıllık ortalama 1,5 milyon ton karbon emisyonu azaltımı sağlanacak.

Ünlü çikolata markası Moğolistan'da faaliyet gösterecek

Yıldız Holding, premium çikolata markası Godiva'nın sınırlarını Moğolistan'a taşıdı.

Yıldız Holding, 2008 yılında satın aldığı premium çikolata markası Godiva'nın sınırlarını genişletmeye devam ediyor. 90 yıllık tecrübesi ve yenilikçi yaklaşımıyla dünyanın en sevilen premium çikolatalarını hazırlayan Godiva, Yıldız Holding Yönetim Kurulu Başkanı Murat Ülker'in imzalı olduğu anlaşmayla ilk kez Moğolistan'da butik açacak. Önümüzdeki yıllarda, ülkede 10 Godiva mağazasının açılması hedefleniyor.

Kafe formatındaki yeni anlayış da dahil olmak üzere, farklı büyüklüklerde ve konseptlerde açılacak olan mağazalar, Moğolistan'ın başkenti Ulan Batur'un popüler alışveriş noktalarında çikolata severleri Godiva ile buluşturacak. Godiva, önümüzdeki beş yıl içinde 2 milyar dolar değerinde bir marka olma hedefliyor. Dünya genelinde 100'den fazla ülkeye 750'yi aşkın mağazası ile faaliyet gösteren Godiva, Moğolistan'da butik mağaza açarak potansiyel yüksek ekonomileri hedefliyor.

MOĞOLİSTAN'DA BİR BÜYÜK ŞİRKETLERİNİN ENERJİ ORTAKLIK

Godiva mağazaları, Moğolistan'ın en büyük işveren ve en büyük şirketlerinden biri olan Tavan Bogd Group'la imzalanan franchise anlaşmasıyla işletilecek. Yıldız Holding Yönetim Kurulu Başkanı Murat Ülker, anlaşma sonrasında yaptığı açıklamada, "Dünyanın en sevilen premium çikolatalarından Moğolistan'da ilk kez tüketileceği buluşturmak bizim için heyecan verici. Uluslararası markalardan oluşan geniş bir portfolyo işletme konusunda önemli bir deneyime sahip Tavan Bogd Group ile başladığımız yeni girişim, bizi küresel bir marka olma amacımıza bir adım daha yaklaştırdı" dedi. Godiva'nın Moğolistan'daki ilk mağazası Eylül ayında, Ulan Batur'daki lüks alışveriş merkezi Shangri-La Mall'da açılacak. Moğolistan, gelişmekte olan ve hızla büyüyen genç bir nüfusa sahip, tüketici, Godiva'nın iktisadi ve günlük tüketim için geniş bir ürün yelpazesine sahip olan mağazalarında ikonik çikolatalarını sıra Godiva çikolataları ile üretilen diğer ürünleri de deneme şansına sahip olacak.

LOKAL TATILARA UYGUN ÜRÜNLER

Belkili orijinine sadık kalan ve 90 yılı aşkın köklü bir geçmiş bulunan Godiva'nın yıllar içinde bütün dünyaya yayılan başarısının en önemli etkenlerinden birisi olarak, farklı kültürlerdeki çikolata tercihleri doğrultusunda lokal tatılara göre yeni ürünler geliştirilmesini yeteneği ön plana çıkarıyor. Moğolistan pazarına giren Godiva, bu pazarda da yerel tatları ön plana çıkararak yeni lezzetlerle çikolata severlerin tercih ettiği çikolata markası olma aday olarak da gösteriliyor.

Ekonomi Bakanlığında üreterek büyüyen Türkiye için yeni hamle

Ekonomi Bakanlığı, 244 şirkete yapılan ziyarette verilen destekleri anlattı.

Ekonomi Bakanlığının, özel sektörün sağladığı adımıyla büyüyen üretim ve ihracatını artırmaya yönelik olarak Türkiye genelinde firmaların tek tek ziyaret ederek verdiği destekleri anlatıyor.

İlk aşamada üç ilde 244 şirket ziyaret edildi. İlk çalışma ise Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında Denizli, İzmir ve Ankara illerinde bulunan firmalarla gerçekleştirildi. Firmaların Ekonomi Bakanlığının tarafından verilen desteklerin doğrultusunda analıtlması ve firmaların ihracat, ithalat, yurt içi-yurt dışı yatırım, serbest bölge ve

ürün güvenliği denetimi konularında karşılaştıkları sorunlara çözüm getirmeye amaçlayan çalışma, Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci'nin talimatı ile başlatıldı.

Ekonomi Bakanlığının mal ve hizmetlerde ilk defa ihracat yapmayı planlayan, yurt dışında kalıcı olmaya çalışan ve marka gücünü artırmayı hedefleyen şirketlere yönelik nakdi destekleri ve ihracat yapmak amacıyla girdi ithal eden üreticilere vergi muafiyeti sağlayan "Dahilde İşleme Rejimi" şirket temsilcilerine yüz yüze anlatılıyor. Ziyaretlerde ayrıca Bakanlık tarafından ithalatta uygulanan politikalar, ürün güvenliğiyle yönelik alınan tedbirler hakkında da bilgi veriliyor.

Yüzeydeki "HER ŞİRKETE UYGUN DESTEK MEKANİZMASI MEVCUT" Ekonomik Bakanı Nihat Zeybekci, yatırım teşvik sisteminde ciddi iyileştirmeler yapıldığını kaydederek, "İhracata yönelik devlet yardımımlar için ayırdığımız bütçeyi 2017 yılı için yaklaşık üç katına çıkardık. Dünyanın en ideal yatırım teşvik sistemini dünya ile konuştunuz. Serbest ticaret anlaşmaları, tercihli ticaret anlaşmalarında çok iyi noktaya geldik. Teşviklerle, desteklerle ilgili ihracatçımızın

farkındalığını artırmak için uzman kadrolarımız firmaları ziyaret ederek bilgilendirmeye çalışıyor. Çok verimli ve güzel bir çalışma olacağını inanıyoruz" dedi.

İKİNCİ ÇALIŞIMDA 217 FİRMA ZİYARET EDİLECEK

Bakanlık ikinci çalışmayı Müsteşar Yardımcısı Tarık Sonmez başkanlığında 100 kişiden oluşan heyetle 28-29 Temmuz 2017 tarihleri arasında Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Kilis ve Kahramanmaraş illerinde yapılacak 217 firmayı ziyaret ederek gerçekleştirecek. Söz konusu ziyaretler, genel müdür başkanlığındaki 19 farklı çalışma grubu tarafından her bir ilde eş zamanlı olarak icra edilecek. 2017 yılı sonuna kadar 30 ilde bin 500'e yakın şirketin ziyaret edilmesi planlanıyor.